

EUE Sfakiotakis Antonios(UM),
Dahlman Katarina(UM), Kuisma
Jaakko(UM)

10.06.2019

JULKINEN

Asia

Epävirallinen ympäristöministerikokous Bukarestissa 20.-21.5.2019

Kokous

20.05.2019 - 21.05.2019

Epävirallisen ympäristöministerikokouksen ensimmäisenä päivänä käytiin kaksi keskustelua. Ensimmäinen koski ilmastonmuutokseen vastaamista innovatiivisin ratkaisuin ja kansalaisten roolia vahvistaen. Keskustelussa nousivat esiin erityisesti kestävä kulutuksen edistäminen tuotesuunnittelun ja luotettavan tiedon tarjoamisen avulla, liikennealan päästövähennyspotentiaali käyttäytymisen muutoksen kautta, julkisten hankintojen rooli sekä kestävä rahoituksen tarve.

Toisessa keskustelussa käsiteltiin IPBES-paneelin (Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) maailman biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluja käsittelevää arviointiraporttia sekä sen seurauksia EU:lle ja globaalille vuoden 2020 jälkeiselle biodiversiteettikehykselle. Keskustelussa painotettiin biodiversiteetin ja ilmastonmuutoksen olevan saman kolikon kaksi puolta, peräänkuulutettiin biodiversiteettikysymysten valtavirtaistamista sektorit ylittävällä tavalla, sekä korostettiin järjestelmämurroksen sekä nopean toiminnan tarvetta.

Toisena kokouspäivänä ympäristöministerit kävivät mielenkiintoisen keskustelun mikromuovien haittojen ehkäisystä ja jokien kautta meriin päätyvien muoviroskan vähentämisestä. Ongelman merkittävyys ja jatkotyön tarve saivat ministerien laajan tuen. Erityisen tärkeänä pidettiin lainsäädännön täytäntöönpanoa, toimenpiteitä mahdollisimman lähellä päästölähteitä, sekä alueellista, että kansainvälistä yhteistyötä. Työtä on vielä tehtävänä muovien, erityisesti mikromuovien, ympäristö- ja terveysvaikutuksien selvittämisessä.

Suomea edusti kokouksessa asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

1. Keskustelu innovatiivisista ratkaisuista ja kansalaisten roolista kehityksessä kohti vähähiilistä tulevaisuutta

Keskustelu käytiin PJ:n laatiman taustoituksen ja kysymysten pohjalta. Kysymykset keskittyivät siihen, miten kansalliset ja EU-toimet voivat edistää elämäntapamuutosta kohti ilmastoneutraalia

yhteiskuntaa sekä millä toimilla voidaan edistää viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja elinkeinoelämän välistä yhteistoimintaa ilmastotyössä.

Komissaari Cañete esitteli lyhyesti komission pitkän aikavälin ilmastovision päästövähennyspolkuja 7 ja 8, joista kumpikin johtaisi ilmastoneutraaliuteen vuonna 2050. Cañete keskittyi erityisesti kahdeksanteen vähennyspolkuun, jossa kuluttajavalinnoilla ja käyttäytymisen muutoksella on merkittävä rooli. Valintojen tukemiseksi politiikkatoimenpitein kiertotalouden periaatteita olisi vahvistettava erityisesti tuotteiden suunnittelussa ja kierrätettyjen raaka-aineiden käyttämisessä. Komissaari mainitsi kestävämmän elämäntavan tueksi kaupunkisuunnittelun sekä palvelutalouden kehittämisen, esimerkiksi liikennepalveluissa, edellytyksinä ilmastoneutraalin yhteiskunnan rakentamiselle. Lisäksi komissaari kiinnitti huomiota siihen, että kansalaiset nostavat esiin tiedon puutteen elintapojensa ilmastovaikutuksista.

Euroopan parlamentin edustaja, ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Adina-Ioana Valean, korosti puheenvuorossaan tarvetta pikaisille toimenpiteille, joita myös kansalaiset vaativat. Tulevan monivuotisen EU-rahoituskehityksen painopisteiden tulisi edistää ilmastotavoitteita ja vähähiilisyys siirtymän tulisi olla sosiaalisesti oikeudenmukainen. Valean painotti koulutusta muutoksen edistämiseksi kansalaisten keskuudessa. Muistutti myös parlamentin kunnianhimoisesta vaatimuksesta EU:n 2030-päästövähennystavoitteiden tiukentamiseksi -55 %:iin verrattuna 1990 tasoon.

Vähähiiliseen yhteiskuntaan pyrkiminen edellytti usean jäsenmaan mukaan kansalaisten osallistamista (LU, FR, MT, AT) erityisesti ilmastotoimien hyväksyttävyyden ja legitimitietin parantamiseksi (SE, PL). Nuorten ihmisten liikehdintään ilmastotoimien kunnianhimon nostamiseksi olisi vastattava (SI, LV, SE, PT, CY).

Kestävät tuotteet ja kestävä kulutus nähtiin vähähiilisen talousmallin ytimessä (SK, LU, AT, PT, NL, UK). Tuotepolitiikan saralla NL nosti esiin ekosuunnitteludirektiivin soveltamisalan laajentamisen tarpeen ja SK korosti uuden eurooppalaisen kiertotaloussuunnitelman välttämättömyyttä.

Hallintotasojen yhteistyötä ja paikallistoimijoiden tukemista ilmastotoimissa pidettiin tärkeänä välineenä muutokselle (SI, CZ, SE, EL, EE, IT). CZ ja EE mainitsivat esimerkkinä kaupunkien Covenant of Mayors -yhteistyöverkoston parhaiden käytäntöjen ja yhteisten hankkeiden edistämiseksi.

Luotettavan tiedon tarjoaminen kuluttajille tuotteiden ympäristövaikutuksista sekä ympäristövastuullisuuteen opettaminen koettiin ensiarvoisen tärkeinä keinoina (SK, ES, CZ, IT, PL, MT, SI). ES painotti tieteellisen tiedon tehokkaampaa kommunikoimista kansalaisille sekä tukeutumista tutkimustietoon päätöksenteossa.

Liikenne mainittiin useissa puheenvuoroissa sektorina, jonka piirissä etenkin kansalaisten käyttäytymisen ja kuluttajavalintojen muutos voisi tuoda tuntuvia päästövähennyksiä (EE, IT, HU, CY, UK, HR, SI, SK, DE). SI mainitsi kansallisen hankintatuen vähäpäästöisille autoille. DE korosti kevyen liikenteen potentiaalia, joka on yhteydessä infrastruktuuri- ja kaupunkisuunnitteluun. EE nosti esiin multimodaalin liikenteen mahdollisuudet, jotka avautuvat digitalisaation etenemisen kautta. Digitalisaation potentiaali resurssien käytön tehostamisessa laajemmin ja palveluiden tarjoamisessa nousi esiin useasti (DE, SI, EE, IT).

Kestävät julkiset hankinnat nähtiin yhtä lailla osa-alueena, joka voi nopeasti edistää päästövähennyksiä luomalla kysyntää vähäpäästöisille ja kestäville ratkaisuille. Kilpailukykyyn ylläpitäminen, ostovoiman suojeleminen ja oikeudenmukaisen vähähiilisyys siirtymän turvaaminen olivat myös esillä (BE, FR, CY, BG, PT, NL). PT toivoi, että oikeudenmukaisen siirtymän toteuttaminen alkaisi välittömästi. NL:n

mukaan oikeudenmukainen siirtymä tarvitsee rinnalleen myös selkeän poliittisen signaalin markkinoille ja elinkeinoelämälle ilmastoneutraaliuteen pyrkimisestä.

Pitkän aikavälin ilmastostrategian osalta DE ilmaisi, että on sitoutunut ilmastoneutraaliuden tavoitteeseen vuonna 2050, mutta käy sisäisesti keskustelua keinoista. PT ja NL korostivat tarvetta saada EU:n 2050-ilmastoneutraaliustavoite hyväksytyksi ennen YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokousta syyskuussa. FR ja LU toistivat yhtä lailla ilmastoneutraaliuden tarvetta 2050 mennessä, mutta lisäsivät myös NDC:n korottamisen tarpeen vuodelle 2030. IT kertoi, että etenee kohti nettonollatavoitteen tukemista vuodelle 2050. IT:n ministeriöt selvittävät parhaillaan keinoja siihen.

Kestävä rahoitus, yksityisten investointien kohdistaminen vähähiilisyystoimiin ja talouspoliittiset ohjauskeinot siirtymän toteuttamisessa nousivat esiin puheenvuoroissa (PL, HR, CY, CZ, EL, PT, BE) mutta yksityiskohtaisimmin BE:n kohdalla. BE mainitsi polttoaineverotuksen uudistamisen, EU:n taksonomia-asetuksen tarpeen, valtiontukisääntöjen ja haitallisten yritystukien uudelleenarvioinnin sekä kattavan yksityisen ja julkisen rahoituksen potentiaalin selvittämisen komission toteutettavaksi.

Useat jäsenmaat kertoivat lisäksi kansallisista vähähiilisyystä ja kestävyystä edistävästä toimistaan. SI asettaa muovikassikiellon vuoden loppuun mennessä. SE kertoi fossiilittoman yhteiskunnan saavuttamiseen tähtäävästä aloitteesta, jossa 13 elinkeinoelämän toimialaa on mukana. FR on perustanut kansalaisten ilmastokokouksen. LU kertoi, että julkinen liikenne on tulossa ilmaiseksi ensi vuoden alusta ja jätteettömyysstrategiaa tehdään yhdessä kansalaisten kanssa. AT kertoi, että sen kansallisen opetussuunnitelman osana opetetaan kestävää elämäntyyliä ja ilmastoasioita. HU aikoo uudistaa kaupunkiensä bussikannan vuosikymmenen aikana, käsittäen noin 3000 uutta bussia. PL kertoi mittavan puhtaan ilman ohjelman aloittamisesta syksyllä 2018. IT toi esiin tavoitteensa kivihiilen kieltämiseksi energiakäytössä vuoteen 2025 mennessä.

EU:n ulkopuolisista maista Turkki kertoi kertakäyttöisille muovikasseille asetetusta lisäveloituksesta, joka on vähentänyt muovikassien kulutusta 75 % viimeisen vuoden aikana. Islanti puolestaan kertoi valtionhallintonsa olevan hiilineutraali jo nyt ja koko maan pyrkivän ilmastoneutraaliksi 2040 mennessä. Norja mainitsi, että Norjan uusien autojen myynnistä 50 % on sähköautoja. Sveitsi painotti, että on autettava kehittyviä maita ohittamaan päästöintensitiiviset kehitysvaiheet ja hyppäämään nopeammin vähähiilisyteen.

Euroopan ympäristötoimisto EEB nosti puheenvuorossaan esille muutamia perusteellista laatua olevia uudistusehdotuksia. Näitä olivat BKT:n kyseenalaistaminen hyvinvoinnin indikaattorina, EU:n sisämarkkinoilla kaupattaville tuotteille asetettava pakollinen hiilijalanjälkimerkintä ja siirtyminen energiaverotuksen enemmistö päätöksentekoon EU-tasolla.

EU:n ympäristövirasto EEA painotti kaupunki- ja aluesuunnittelun ratkaisevaa roolia kansalaisten kestävien valintojen tukemisessa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa, ilmastonmuutoksen hillinnässä mutta myös siihen sopeutumisessa.

KOM korosti päätöspuheenvuorossaan, että sääntelykehikko Pariisin sopimuksen tavoitteisiin pääsemiseksi on pantava kunnianhimoisesti toimeen seuraavan viiden vuoden kuluessa. Muistutti, että toimenpiteiden vaikutukset tulevat jakautumaan epätasaisesti, mutta kansalaisten laaja tuki on välttämätön muutoksen aikaansaamiseksi.

2. Keskustelu biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita käsittelevän IPBES-arviointiraportin tuloksista

Komissaari Vella totesi avauspuheenvuorossaan, että raportti on tieteen herätyskello politiikan tekijöille. Raportti vahvistaa, että luonnon monimuotoisuus heikentyy ennennäkemättömällä tavalla, jopa joukkosukupuuton partaalla olemisesta voi puhua. Vella painotti, että mikäli nykytilaa ei onnistuta muuttamaan, Pariisin ilmastositomuksen tavoitteiden toteuttaminenkin on vain illuusio. Aika on käymässä vähiin. Ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikentynyttä tilaa on alettava käsitellä kriisinä. Arviointiraportin viesti on Vellan mukaan selkeä: planeetta B ei ole olemassa. Kuitenkin raportti myös osoittaa, että meillä on vielä mahdollisuus toimia kehityskulun kääntämiseksi. Tämän mahdollisuuden aikaikkuna on sulkeutumassa seuraavan vuosikymmenen aikana. Mitä on tehtävä, kuuluu kysymys. Vellan mukaan olemassa olevista EU-strategioista ja ehdotuksista, kuten biodiversiteettistrategiasta ja pölyttäjiä koskevista aloitteista, on hyvä aloittaa. Luontopohjaiset ratkaisut ovat Vellan mukaan parhaita vakuutusiamme. Luonnonsuojeluun tähtäävät toimet on priorisoitava. Valtavirtaistaminen ei voi jäädä teoriaksi paperilla, vaan yhteisiä toimia tarvitaan käytännössä. Vella mainitsi ”Green New Deal” -sopimuksen määrällisillä tavoitteilla. Vellan mukaan hänelle ainoa tavoite on sitoutuminen yhdenkään miljoonan sukupuuttoa lähellä olevan lajin häviämisen välttämiseksi. Vella muistutti biodiversiteetin ja ilmastomuutoksen olevan saman kolikon kaksi puolta; toisen hyvää tilaa on mahdoton saavuttaa ilman toista. Nyt tarvitaan sitoumuksia, jotta EU on valmis vastaamaan siihen asetettuihin odotuksiin ja seuraavaan sykliin, 2020-jälkeiseen aikaan.

Euroopan parlamentin ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Adina Ioana Valean kertoi Euroopan parlamentin johdonmukaisesti priorisoineen biodiversiteettikysymykset ja näki luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen suurena uhkana. Tämän takia IPBES-raportti ja sen selkeä viesti on tervetullut. Raportti vahvistaa valitettavasti luonnon monimuotoisuuden heikentymisen olevan yksi tämän päivän merkittävimmistä ympäristöhaasteista. Valean totesi luonnon monimuotoisuuden heikentymisen vaikutusten näkyvän luonnon lisäksi myös taloudessa, elinkeinoissa, sekä turvallisuudessa. Valean totesi yhden kuudesta työpaikasta Euroopassa olevan riippuvainen luonnosta, joten toimet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ovat siis järkeviä myös puhtaasti taloudellisesta näkökulmasta. Valean kuitenkin painotti EU-tason toimien olevan tehokkaita vain, jos nämä nauttivat sekä alueellista että paikallista tukea. Valean totesi odottavansa Euroopan komissiolta lisätoimia vihreään infrastruktuuriin liittyen.

Jäsenmaat kiittelivät raportin julkaisuaikankohtaa ja pitivät raporttia tervetulleena ja tärkeänä, myös vuoden 2020 jälkeistä biodiversiteetin politiikkakehystä kehitettäessä (SI, LV, FR, PL, SE, NL, BE, DE, HU, CH, PT, IS, IT, DK, FI, EE). Raporttia pidettiin vakavana herätyskellona (SI, UK, CZ, LU, FR, PL, SE, CH, DK). PT ja ES näkivät kuitenkin tärkeänä viestinä myös sen, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on vielä mahdollista pysäyttää. Vuoden 2020 jälkeinen kehys on tässä todellinen mahdollisuus, johon EU:n on tartuttava.

Raportin yhtenä selkeänä viestinä pidettiin sitä, että ilmastomuutos ja biodiversiteetti ovat saman kolikon kaksi puolta, ja että tämä yhteys tulisi huomioida toimenpiteissäkin paremmin (SI, UK, FR, PL, SE, ES, NO, HR, FI). Lisäksi biodiversiteettikato tulisi nähdä yhtä suurena uhkana kuin ilmastomuutos (SE). Järjestelmämurroksen tarvetta peräänkuulutettiin (EL, LU, LV, PL, NL, BE, HU, PT, IS, IT, HR, FI). Kokonaisvaltaisen toiminnan tärkeyttä painotettiin; biodiversiteettikysymykset eivät kuulu yksinomaan ympäristöalalle tai -ministereille, vaan nämä tulisi valtavirtaista sektorit ylittävällä tavalla esimerkiksi maatalous-, metsä-, infrastruktuuri-, talous-, rahoitus-, sekä kalataloussektoreille (UK, SK, CZ, LU, LV, FR, PL, NL, HU, ES, NO, IT, AT, HR, CY). Synergioiden kehittäminen ja hyödyntäminen myös globaalilla tasolla erilaisten toimien ja kansainvälisten sopimusten kuten Pariisin ilmastositomuksen tai kauppasopimusten sekä kestävä kehityksen tavoitteiden (SDGs) kautta on tärkeää (NL, BG, BE, CH, IT, HR, CY, FI, EE).

IPBES-arviointiraportin tulokset olisi saatettava vuoden 2020 jälkeisen politiikkakehityksen keskeiseksi osaksi (LV, FR, BE, HU, CH, IS, IT, DK, FI, EE). Vuoden 2020 jälkeiselle biodiversiteettipolitiikalle

peräänkuulutettiin korkeaa kunnianhimon tasoa (SI, UK, FR, ES, NO, IT, HR). IT huomautti, että olisi tärkeää analysoida syitä sille, miksi nykyisiä tavoitteita ei ole saavutettu. Lisäksi toivottiin vuoden 2020 jälkeisen kehityksen olevan tuloskeskeinen (LU, ES, NO) ja sisältävän konkreettisia, mitattavia tavoitteita (LU, ES, NO, HR, CY) kuten torjunta-aineiden vähentäminen (LU). IS ja EE painottivat parempaa implementointia, kun taas BE näki raportin merkityksellisenä kahdeksannen ympäristöohjelman (EAP) ja "European Green Deal" pilarina. EL mainitsi Natura 2000 -alueiden asiallisen hallinnoinnin ja CY näiden alueiden liitettävyyden tärkeinä.

Muutama jäsenmaa vaati vahvoja toimenpiteitä pölyttäjien hyväksi, ja näki näiden olevan tärkeä pilari vuoden 2020 jälkeisessä biodiversiteettikehyksessä (SI, SK, FR). Luontopohjaisten ratkaisujen merkitystä painottivat EL, UK, CZ, LU, SE, HR, CY.

EL ja BG toivoivat korotuksia suojelurahoitukseen. EL korosti, että rahoituksen olisi tultava EU-varoista. BG totesi, että suojeluun ja erityisesti Natura 2000 -alueisiin kohdistettu EU-rahoitus ei nykyisellään ole linjassa asetetun kunnianhimon kanssa. Ekosysteemin tila korreloi BG:n mukaan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kanssa, jolloin taakka jää herkästi niiden maiden kannettavaksi, joilla on vaikeuksia. Tämä johtaa BG:n mielestä kaksoisstandardeihin. BG mukaan rahoituksen korotus ja korvamerkintä tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä (MFF) olisi askel oikeaan suuntaan.

Jäsenmaista CZ, PL, BE, HU ja FI näkivät, että vuoden 2020 jälkeinen politiikkakehitys ja siihen liittyvien toimenpiteiden tulisi kohdistua luonnon monimuotoisuutta heikentäviin ajureihin sekä näiden taustalla vaikuttaviin juurisyihin. Näistä mainittiin metsien ja/tai maankäyttö (SK, CZ, DE, HU, IS, HR, DK), sekä maatalous (SK, FR, HU). Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) todettiin olevan keskeinen luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa (SK, LU, DE, DK). LU peräänkuulutti muutosta CAP:n rakenteeseen; CZ, LU ja HU haitallisten tukien eliminointia. Hallintotapojen merkitystä meriympäristön ja vesistöjen tilaan alleviivasivat SI, UK, FR, NO, IS, IT.

Kiertotalouden nähtiin tarjoavan keinoja kestävien valmistus- ja kulutusmallien saavuttamiseksi (LU, NL, ES, IS, CY, FI). NL ja CY mainitsivat tärkeinä erityisesti toimet ruokahävikin vähentämiseksi. NL painotti maataloustuotteiden kestävään tuontiin siirtymistä, ja mainitsi tässä suhteessa EU:n mahdollisuudet hyödyntää statustaan merkittävänä maataloustuotteiden tuojana muutoksen ajamiseksi myös kolmansissa maissa.

EEA ja EEB painottivat puheenvuoroissaan nopeiden toimien tärkeyttä sekä seitsemännen ympäristöohjelman (7 EAP) toimien täytäntöönpanoa. Molemmat totesivat, että luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutos kulkevat käsi kädessä, ja toivoivat IPBES-raportin saavan ansaitsemansa julkisuuden ja keskustelun. Pariisin ilmastopöytäkirjan syntyyn viitaten ensi vuoden osapuolikokouksessa olisikin järjestöjen mukaan luotava "uusi Pariisi".

3. Keskustelu vesienhoidosta ja muovi- ja mikromuovipäästöjen hillitsemisestä

Ympäristöministerit kävivät mielenkiintoisen keskustelun mikromuovien haittojen ehkäisystä ja jokien kautta meriin päätyvän muovirokkan vähentämisestä. Ministeri Deneux muistutti asian merkityksestä sekä ympäristön että terveyden suojelemiseksi. Merkittävä osa meriin päätyvistä mikromuoveista tulee maalähteistä erityisesti jokien kautta. Puheenjohtajan neljä kysymystä ministereille koskivat kaikille yhteisiä EU-tason toimia, mahdollisia uusia lisätoimia, sekä päästöjen tarkkailua ja lisätutkimuksen tarvetta.

Komissaari Vella muistutti Maltan PJ-kaudella laadituista merten roskaantumista koskevista päätelmistä. Kestävän kehityksen tavoite 14 koskee meitä kaikkia. Komissaari kertoi komission uuden jätelainsäädännön ja muovistrategian merkityksestä ja piti erittäin tärkeänä

kertakäyttömuovidirektiiviä (SUP), joka hyväksyttiin lopullisesti samana päivänä neuvostossa. Mikromuoveista tarvitaan kuitenkin vielä lisätietoja ja hän toivoi, ettei mikromuoveja poistettaisi juomavesidirektiiviehdotuksesta. ECHA on saanut analyysinsä valmiiksi ja tulee esittämään myöhemmin kuluttajatuotteisiin lisättyjen mikromuovien rajoittamista. Jatkotyötä tarvitaan myös keinonurmien ja tekstiilien osalta. Yleisesti joet ovat keskeinen meriin päätyvän muovin lähde ja lainsäädännön osalta yhdyskuntajätevesidirektiivin (UWWTD) noudattaminen on iso askel. Vesienhoitosuunnitelmien perusteella muovit eivät ole merkittävä huoli, joten komissio pohtii, onko tarkkailu kaikilta osin riittävä. Mustanmeren osalta Bukarestin julkistuksessa on nostettu esille muovien rooli. Tuleva kertakäyttömuovidirektiivin mukainen tarkkailu auttaa meitä ymmärtämään paremmin jokien kautta meriin päätyvän muovin vaikutuksia.

Euroopan parlamentin ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Valean muistutti muovien olevan tärkeä poliittinen prioriteetti, tärkeintä kuitenkin on muovin käytön vähentäminen. Hän korosti merkittävänä toimina tuote- ja jätelainsäädännön muutoksia, UWWTD:n täytäntöönpanoa, hulevesien hallintaa, meristrategiadirektiivin täytäntöönpanoa, muovistrategiaa, materiaalitehokkuutta, tuottajavastuuta, tuotesuunnittelua, elinkaariarviointeja ja rahoitusinstrumentteja. Lisäksi hän piti hyvänä rantojen puhdistuskampanjoiden yleistymistä. Tavoitteena tulisi olla muovittoman meret. Onnistumalla juomavesidirektiivin muutoksessa voidaan vähentää merkittävästi pulloveden käyttöä.

Keskustelussa 22 EU-jäsenmaata, Norja, Sveitsi, Turkki, Serbia sekä Euroopan ympäristötoimisto (EEB) ja Euroopan ympäristövirasto (EEA) käyttivät puheenvuoron. Tuoreen SUP-direktiivin, muovistrategian, kiertotalouden toimintasuunnitelman ja uudistetun jätelainsäädännön tehokas täytäntöönpano saivat laajan tuen. Samalla myös muovin kulutusta tulisi vähentää, erityisesti muovin kulutuksen ollessa jatkuvassa kasvussa. Vesilainsäädännön osalta vesipuitedirektiivin (VPD) täytäntöönpanon tehostaminen ja UWWTD:n täytäntöönpanon merkitys muoviongelman ratkaisemissa saivat laajan tuen, muutamat maat kuitenkin muistuttivat, ettei VPD nykyisellään sisällä muoveja. DE ja EEB tosin katsoivat, ettei VPD:tä tulisi päivittää, jottei heikennettäisi sen tavoitteita. EEB piti kuitenkin tärkeänä UWWTD:n päivittämistä muovien osalta. Rajajokiyhteistyö, yhteistyö merialueilla ja alueellinen yhteistyö jäsenmaissa nähtiin erittäin tärkeinä tapoina saada hyviä tuloksia aikaan. Muovien seurantaa tulee tehostaa muun muassa standardeja kehittämällä ja ottamalla käyttöön uusia indikaattoreita. Biomuoveille tulee toteuttaa EU-standardisointi, jotta markkinoille ei tule mikromuoveja tuottavia biomuoveja. EEA muistutti, että biomuovien osalta on käytetty paljon virheellisiä ympäristöargumentteja. Mikromuovien terveys- ja ympäristövaikutuksista tulee saada lisää tietoja. Yksittäisistä päästölähteistä hulevesien ja jätevesivuotojen merkitys nousi laajasti esille. Erityisesti renkaista peräisin oleville mikromuoveille tulisi löytää ratkaisuja. Muutamat maat kiittelivät muovistrategian mukaisia REACH:n alla toteutettavia mikromuovirajoituksia. SE nosti esiin myös keinonurmien muovipäästöt. FR esitti pesukoneisiin mikromuovisuodattimia ja muutenkin tekstiileistä aiheutuvia päästöjä pidettiin merkittävänä. Keskustelussa kiiteltiin myös edistystä kansainvälisissä keskusteluissa UNEA:ssa meriin päätyvän muoviroskan osalta ja Baselin sopimuksen muutoksia muovijätteen siirtojen osalta. NO muistutti, että EU:n täytyy johtaa kansainvälistä keskustelua. Monet maat muistuttivat, että ratkaisuja tulisi pyrkiä löytämään mahdollisimman lähellä päästölähteitä, jotta toimet olisivat tehokkaita. Monet maat kertoivat myös viime aikoina toteutetuista merkittävistä toimenpiteistä muovipäästöjen ehkäisemiseksi, mukaan lukien tuotekiellot. Keskeistä jatkossa on parempi tuotesuunnittelu sekä tuottajavastuu- ja panttijärjestelmien laajempi käyttöönotto. DE muistutti juomavesidirektiivin merkityksestä pulloveden käytön vähentämisessä. Rahoitusta tulee jatkossa kohdentaa entistä enemmän muovien ympäristöhaittojen ehkäisyyn ja puhdistushankkeisiin. EEA muistutti, ettei muovien haittoja maaperässä saisi myöskään unohtaa.

Komissaari Vella nosti yhteenvedossa esiin, että päästöjen ehkäisy on ensiarvoisen tärkeää, lainsäädännön täytäntöönpanoon tulee panostaa entistä enemmän, erityisesti rajat ylittävien vaikutusten osalta ja toimenpiteet muun muassa SUP:n osalta tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti. Hän kehui nopean lainsäädäntöprosessin kerrannaisvaikutuksia UNEA:ssa saavutetun ratkaisun

mahdollistajana. Lisäksi komissaari muistutti tarpeesta tehdä lisätyötä muovien ympäristö- ja terveysvaikutuksien selvittämiseksi ja EU voisi olla tässä johtoasemassa.

Ministeri Deneš kiitti osallistujia hyvästä keskustelusta, joka luo pohjaa jatkotyölle kansallisesti ja EU:ssa. Tutkimuksessa tulee panostaa uusiin innovaatioihin. On tärkeää kasvattaa tietoisuutta ongelmista ja panostaa vesiin päätyvien muovien seurantaan. Myös parhaita käytäntöjä jäsenmaissa tulisi jakaa entistä paremmin.

Suomen edustajat

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen ja virkamiesvaltuuskunta.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	biodiversiteetti, ilmastonmuutos, muovi, vesipolitiikka, ympäristö, ympäristöneuvosto, jätteet
Hoitaa	MMM, TEM, UM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, OKM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, VTV